
Rehabilitasyon ve Fizyoterapi

Prof. Dr. Birkan Sonel Tur
Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon AD

-
- Günümüzde bilimsel ve teknolojik gelişmelerle
 - mortalite azalırken
 - morbidite ortalama yaşam sresinin de uzamasıyla artmaktadır.
 - Sağlığını kaybeden kişilerin yaşamının daha kolay hale getirilmesi önem taşımaktadır.

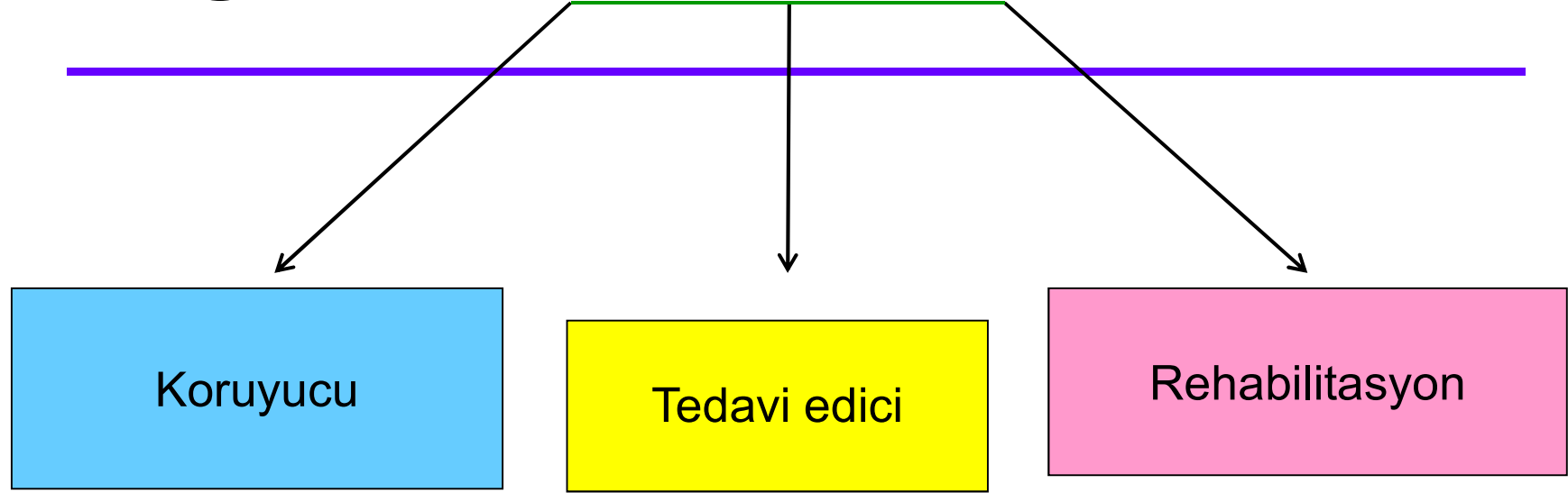
Sağlık nedir?

DSÖ:

Bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir

-
- Sağlık hizmeti sağlığı geliştirici, koruyucu, tedavi edici ve rehabilitasyon alanlarında sunulmaktadır.

Sağlık Hizmeti-Hekimlik

Fiziksel **T**ıp ve **R**ehabilitasyon

FTR

-
- Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon, temel olarak hareket sistemi (kas-iskelet) hastalıklarının tanı, tedavi ve rehabilitasyonu ile uğraşan tıp dalıdır
 - Fiziksel engelli kişilerin fonksiyonel yeteneğini geri kazandırmak ve yaşam kalitesini geliştirmek için uğraşan bilim dalıdır

Fiziksel Tıp

- Fiziksel metod ve ajanların
- hastalık,
- sağlığın bozulması,
- özürlülük ve engelliliğin,
- tanı ve tedavisinde kullanılmasıdır.

Rehabilitasyon süreci

-
- Tıbbi rehabilitasyon çalışmaları sakatlıkların, sosyal ve ekonomik sorunların yoğun olarak arttığı
 - Birinci Dünya Savaşından sonra kısmen,
 - İkinci Dünya savaşından sonra ciddi ve yaygın bir şekilde başlamış
 - ve giderek **rehabilitasyon** kavramı gelişmiştir.

Rehabilitasyon tanımı

- Rehabilitasyon: yeniden mümkün kılmak
- Habitasyon: muktedir elverişli

- Delisa ve ark.

- Rehabilitasyon

- Fizyolojik ve anatomik yetersizliği ve çevreye uyum zorluğu olan kişinin fiziksel, ruhsal, sosyal, mesleki ve eğitsel potansiyelini en üst düzeye çıkarmak şeklinde tanımlanmıştır.

Rehabilitasyon

- Kişinin doğuştan veya sonradan, herhangi bir nedenle oluşan kalıcı veya geçici yetersizliklerinin,
- kaybedilmiş bazen de limitlenmiş olan fonksiyonel kapasitesinin belirlenerek
- fiziksel, ruhsal, sosyal, mesleki ve eğitsel açıdan
- günlük yaşamda bağımsız duruma gelmesini
- sağlayan çabaların tümüdür.

Fizik Tedavi ve Rehabilitasyonun amaçları nelerdir?

- Ağrının azaltılması,
- Kasların gevşetilmesi,
- Dolaşımın olumlu yönde etkilenmesi,
- İnflamasyonun giderilmesi,
- Fonksiyonların restore edilmesi; hareketin artırılması, kasların güçlendirilmesi ve koordinasyonun sağlanması,
- İlaç gereksiniminin azaltılması,
- Postür(duruş) bozukluklarının önlenmesi ve düzeltilmesi olarak sayılabilir.

-
- **Fizik tedavi- fizyoterapi**, vücuda dışarıdan uygulanan sıcak, soğuk uygulamalar, elektrik akımları, masaj ve egzersiz ile ağrıyı kesmeye yönelik uygulamaları içeren ve kas iskelet sistemi hastalıklarında ya da yararlanmalarında uygulanan ilaç dışı bir **tedavi** şeklidir.

Kapsamlı bir fiziksel tıp ve rehabilitasyon hizmeti;

- İlaç tedavileri,
- Yumuşak doku, eklem, spinal ve sinir blokajları gibi enjeksiyon işlemleri
- Fizik tedavi cihazları (elektroterapi) uygulamaları
- Masaj ve manüplasyon, kinezyoterapi
- Egzersiz
- Lenf ödem tedavisi
- Hidroterapi
- İş-uğraşı terapisi

-
- Konuşma terapisi
 - Yutma terapisi
 - Psikoterapi
 - Diyet
 - Ortez-protez uygulamaları
 - Asistif teknoloji uygulamaları
 - Hasta eğitimi
 - Rehabilitasyon hemşireliği uygulamalarından oluşur.

-
- Rehabilitasyon multiprofesyonel bir aktivitedir. Fizyoterapist, iş ve uğraşı terapisti, rehabilitasyon hemşiresi, sosyal hizmet uzmanı, ortez-protez uzmanı/teknisyeni, psikolog, konuşma terapisti, meslek danışmanı gibi diğer sağlık elemanları ve teknikerlerden oluşur. Özelleşmiş rehabilitasyon ekibi FTR uzman hekimi tarafından yönetilir. Hastanın gereksinimine göre diğer dal hekimleri ile işbirliği yapar.

REHABİLİTASYON EKİBİ:

- **EKİP YAKLAŞIMI REHABİLİTASYONDA ESASTIR**
- Ekip sorumlulukları paylaşan farklı disiplinlerden gelen sağlık görevlilerinin oluşturduğu grup olarak tanımlanabilir.
- **HASTA ve AİLESİ DE EKİBİN BİR PARÇASIDIR**
- **REHABİLİTASYON EKİBİNİN LİDERİ FİZİK TEDAVİ ve REHABİLİTASYON UZMANIDIR**
- **REHABİLİTASYON DİNAMİK BİR SÜREÇTİR.**

Rehabilitasyon ekibi

- FTR Uzmanı
- Fizyoterapist
- Hemşire
- İş Uğraşı Terapisti
- Ortez- protez uzmanı
- Konuşma Terapisti
- Psikolog
- Sosyal Çalışmacı
- Fizyoterapi Teknikeri
- Diğer uzman hekimler

-
- Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılan ve 22 Mayıs 2014 Perşembe günü resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde alışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik

- **Fizyoterapist Görev ve Sorumlulukları**

- a) Sağlıklı bireylerde kişilerin fiziksel aktivitelerini düzenlemek ve hareket kabiliyetlerini artırmak için bireye özel fiziksel aktivite ve egzersiz programlarını planlar ve uygular.
- b) Hastalık durumlarında;
 - 1) Fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzmanı tabibin veya uzmanlık eğitimleri sırasında fiziksel tıp ve rehabilitasyon rotasyonu yapmış veya uzmanlık sonrasında ilgili dalın rotasyon süresi kadar fiziksel tıp ve rehabilitasyon eğitimi almış uzman tabiplerin kendi uzmanlık alanları ile ilgili teşhisine ve tedavi için yönlendirmesine bağlı olarak hastaların hareket ve fiziksel fonksiyon bozukluklarının ortadan kaldırılması veya iyileştirilmesi amacıyla gerekli uygulamaları yapar.
 - 2) Fizyoterapi programında belirlenen hedeflere ulaşabilmek için hastanın rol ve görevlerini tanımlar.
 - 3) Fizyoterapi programı ve iyileşme süreci ile ilgili bilgileri kaydeder.
 - 4) Koruyucu ve destekleyici rehabilitasyon cihaz ve teknolojilerinin kullanımı konusunda uzman tabiple birlikte, uygun ölçü ve özellikleri belirler, öneri geliştirir, hasta ve aileye eğitim verir.
 - 5) Fizyoterapi sürecinde, uygulanan fizyoterapi programının hasta için uygun olmadığını veya programını sonlandırmak gerektiğini öngördüğü durumlarda ilgili tabibe görüşünü bildirir, tabibin programın uygulanmasında ısrar etmesi durumunda söz konusu programı, durumu kayıt altına alarak uygular.
 - 6) Fizyoterapi programı için uygun olan teknolojik ekipmanı güvenli ve etkili bir şekilde kullanır, ortaya çıkabilecek istenmeyen etkileri ve komplikasyonları önlemek için gerekli önlemleri alır.
- Kaynak: [Fizyoterapist Görevleri Nelerdir? 22 Mayıs 2014 Resmi Gazete Yeni Yönetmelik](#)

-
- **Fizyoterapi Teknikeri Görev ve Sorumlulukları**
 - a) Fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzmanı veya fizyoterapist gözetiminde fizik tedavi ve temel tıbbi egzersizlerinin uygulanmasında yardımcı olur.
 - b) Fizyoterapi sırasında, istenmeyen durumların oluşması halinde ilgili kayıtları tutup gerekli önlemlerin alınmasına yardımcı olur.
 - c) Fizyoterapi sürecinde hasta ve çalışan güvenliği açısından gerekli tedbirleri alır.
 - ç) Fizyoterapi uygulamaları çerçevesinde, sağlığın geliştirilmesi programlarına katılır.
 - Kaynak: [Fizyoterapi Teknikeri Görev ve Sorumlulukları 22 mayıs resmi gazete yeni Yönetmelik](#)

-
- **İş Ve Uğraşı Terapisti Ergoterapist Görev ve Sorumlulukları**
 - İş Ve Uğraşı Terapisti (Ergoterapist)
 - a) Bireyin ev, iş ve okul ortamlarında fonksiyonel potansiyelini değerlendirerek performansını en üst düzeye çıkarmak ve çevreye uyumunu sağlamak için önerilerde bulunur.
 - b) Bireylerin hastalık ve engellilik sonucu ortaya çıkan fonksiyonel sınırlılıklarını değerlendirir, günlük faaliyetlerini ve mesleklerini sürdürecekt uygulamaları yapar.
 - c) Hastaların duygusal, psikososyal, gelişimsel ve fiziksel yeterliliklerini mesleği ile ilgili ölçüm ve testleri kullanarak değerlendirir.
 - ç) Günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlığı sağlamaya yönelik yöntemler ile araç-gereçleri belirler ve kullanımını öğretir.
 - d) Bireysel ve grup olarak mesleki, sosyal, sanatsal ve eğitim aktivitelerinin kullanımıyla ilgili rehabilitasyon programları yapar ve uygular.
 - e) Duyu algı motor bütünleşme eğitimini ve bu alanlarda iş ve uğraşı terapisi uygular.
 - f) Kişilerin topluma katılımını etkileyen kişisel çevresel ve aktivite performansına ait engelleri değerlendirir.
 - g) Dışlanmış bireylerin topluma kazandırılması için gerekli değerlendirme ve rehabilitasyon işlemlerini yürütür.
 - Kaynak: [İş Ve Uğraşı Terapisti Ergoterapist Görev ve Sorumlulukları Yeni Yönetmelik](#)

-
- **İş Ve Uğraşı Teknikeri (Ergoterapi Teknikeri) Görev ve Sorumlulukları**
 - İş Ve Uğraşı Teknikeri (Ergoterapi Teknikeri)
 - İş ve uğraşı teknikeri; uzman tabip veya iş ve uğraşı terapisti gözetiminde;
 - a) Bireyin; günlük yaşam, iş yaşamı, hobi ve boş zaman aktiviteleri ile ilgili becerilerinin geliştirilmesi, iyileştirilmesi veya düzeltilmesi amacıyla rehabilitasyon programı çerçevesinde öngörülen iş-uğraşı terapisi uygulamalarını yapar.
 - b) Bireyin bilişsel, duyu, algı ve nöromüsküler fonksiyonlarının geliştirilmesi, iyileştirilmesi veya düzeltilmesi amacıyla rehabilitasyon programı çerçevesinde öngörülen iş ve uğraşı terapisi uygulamalarını yapar.
 - c) Ortez, protez ve yardımcı teknolojik cihaz kullanım gereksinimi olan bireylerde bu cihazları uygulama ve eğitime katkıda bulunur.
 - ç) Ev ve diğer toplumsal katılım alanlarında bireysel bağımsızlığı artırmak üzere, çevresel değişikliklerle ilgili çalışmalara katılır.
 - Kaynak: İş Ve Uğraşı Teknikeri (Ergoterapi Teknikeri) Görev ve Sorumlulukları

-
- Tıbbi Protez Ve Ortez Teknisyeni ve Teknikeri
 - a) Tıbbi protez ve ortezin imalatında ve hastadan ölçü alımında görev alır, alçı modeli hazırlar, protezi ve ortezi imal eder, provasında görev alır. Hastaya protez ve ortezin işleyişi, bakımı ile ilgili bilgi verir.
 - b) Tıbbi protez ve ortezin bakımı, tamiri ve kontrolünde görev alır. Yapı parçalarını birleştirir, söker ve yeniler.
 - c) Hazır mamulleri ve meme protezini hasta üzerine uygular, yarı hazır mamulleri hasta üzerine uyarlar, yardımcı cihazları hastaların kullanımına uygun hale getirir.
 - ç) Hekim eşliğinde dışarıdan stabilizasyon için ön hazırlığı yapar, yumuşak ve alçı sargı yapar, pozisyonlama yapar, dışarıdan yapılan stabilizasyonu çıkarır. Olası yan etkileri kontrol eder ve hastayı bilgilendirir.
 - d) Tıbbi protez ve ortez yapım ve uygulama hizmetlerinin yürütülmesinde atölye sarf ve demirbaş malzemeleri temin eder, bakımı ve onarımını yaptırır, uygulanacak protez ve ortezin hijyenini sağlar.
 - Kaynak: [Tıbbi Protez Ve Ortez Teknisyeni ve Teknikeri Görev ve Sorumlulukları](#)